

Ved utgangen av 2006 har 164 716 gjenstander fått evig liv på Norsk Folkemuseum. Men hva skal egentlig til for at de tingene som har vært viktige i våre liv, kommer på museum?

BYGÅRD TIL BYGDØY

I 2001 ble jeg ansatt på Norsk Folkemuseum. Jeg skulle jobbe med innsamling og registrering av gjenstander som skulle fylle den tomme bygården som nettopp var blitt flyttet fra Wessels gate 15 i Oslo. Bygården var bygd opp som en kopi av den gamle gården fra 1865, men skulle nå fylles med originale bygningsdeler som dører, trapper, vinduer, listverk m.m. Gården lå opprinnelig på Meyerløkka, midt mellom øst og vest i Oslo, og hadde vært med på en klassereise fra fasjonabel bygård til nøktern leiegård, for så å ende opp som okkupert rivningsgård på slutten av 1990-tallet. Museet hadde lenge ønsket seg et eksempel på denne bygningstypen for å kunne formidle boskikk i hovedstaden fra siste del av 1800-tallet og fram til i dag. Standarden på gården passet bra for å innrede leiligheter fra ulike tidsperioder og sosiale miljøer, selv om det ikke var et mål å gjenskape hjem fra akkurat denne gården.

Den første som skulle få flytte inn her var vaskekonen Gunda Eriksen fra Vika i Oslo. I 1953 havnet Gunda Eriksen på sykehjem. Tilbake sto hele hennes hjem, en liten leilighet i et bindingsverkshus fra omkring 1850 i Vestre Vika. Huset var gammelt og skrøpelig – og skulle rives sammen med resten av gamle Vika. Gundas eiendeler, omkring 380 gjenstander, måtte fjernes. Norsk Folkemuseum ble kontaktet, hele hjemmet ble fotodokumentert, og huset og alle Gundas eiendeler havnet på museet. Her ble de ført inn i museets samling og lagret i nesten 50 år før de ble tatt frem fra glemselen. Tilfeldighetene gjorde at nettopp Gunda Eriksen hjem havnet på museum – hjemmet til en enslig vaskekone som hadde vokst opp på Grünerløkka. I hennes innbo finner vi hele den pussige sammensetningen av små og store, nyttige og unyttige, verdifulle og verdiløse gjenstander et hjem ofte består av, bare noen få gjenstander er ikke der lenger. Ellers manglet vi stort sett bare det som regnes som fast inventar i et hus, som kjøkkenbenk, utslagsvask, kraner, soilrør, strømledninger og elektriske brytere, for å nevne noe.

Museets egen gjenstandssamling rommet ikke så mange hverdagsting fra leiegårdens leveår fra 1865-1999, særlig ikke til etterkrigsleilighetene. Ølbolle fantes det mange av, men de hørte ikke hjemme verken hos Gunda eller

Wessels gate 15, bygning nr. 234 på Norsk Folkemuseum.

Foto:
Anne-Lise Reinsfelt
Norsk Folkemuseum

noen av de andre hjemmene fra det 20. århundre. For å få på plass det som manglet både hos Gunda og i noen av de andre planlagte leilighetene, tok vi kontakt med Aftenposten. Kunne vi etterlyse de få tingene vi manglet i avisen? På denne måten ville vi lett kunne anskaffe de gjenstandene vi manglet, samtidig ville det nye prosjektet få publisitet. En uke senere sto følgende på trykk: ”Tom bygård søker løsøre” (*Aftenposten* 21.04.01). Artikkelen skisserte Gundas egen historie – fra fattig vaskekone i Vika til Bygdøyboer på Norsk Folkemuseum. I de neste månedene ble museet nedringt av folk som hadde gjenstander de ville gi bort. Vi fikk ikke svart på alle henvendelsene. Mange leverte pappesker med store og små gjenstander ved museets inngang og dro igjen. Det var ikke mange gjenstandene vi etterlyste, likevel spredde nyheten om at Norsk Folkemuseum trengte hverdagsting seg som ild i tørt gress – en begeistring og oppslutning museet ikke hadde sett maken til i forhold til arbeid med andre utstillinger.

Raus økonomisk støtte fra OBOS gjorde det mulig å gjenoppføre Wessels gate 15 på Norsk Folkemuseum. Som en følge av dette fikk museet og prosjektet mye omtale i OBOS-bladet, og mange av de som etter hvert tok kontakt var entusiastiske OBOS-medlemmer som ønsket å bidra med gjenstander. Museets Årsberetninger fra 1894 til 1956-61 viser at flertallet av de som den gang ga gjenstander til museet, kom fra høyere sosiale lag. Gjennom Wessels gate-prosjektet har museet fått en bredere givergruppe, som både føler seg delaktig i dette konkrete prosjektet, samtidig som de på sikt danner en ny type ”medeiere” i Norsk Folkemuseum.

Det er på bakgrunn av mine erfaringer med gjenstandsinnsamling og innredning av leiligheter i leiegården denne artikkelen vokste fram. Hvorfor havner noen gjenstander på museer, mens andre forblir innen familien eller havner på søppeldynga? Museene er avhengig av folk som ønsker å gi gjenstander. Men om gjenstandene havner på utstilling er avhengig av oss som arbeider her: Hvordan vi forstår den samfunnsmessige posisjon til museene, hva vi skal fortelle og hvilke faglige perspektiver og nettverk som påvirker våre innsamlings- og utstillingsstrategier. I det som følger, vil jeg først vise hvilke muligheter og begrensninger Folkemuseets egen gjenstandssamling gir for arbeidet med Wessels gate 15. Jeg vil så vise hva som kan påvirke folks giverglede. Avslutningsvis vil jeg vise hvordan disse forholdene konkret påvirket arbeidet med utstillingene i Wessels gate 15.

HISTORISKE RAMMER FOR MUSEETS VIRKSOMHET

Norsk Folkemuseum på Bygdøy ble etablert i 1894 – i en tid hvor den norske bondekulturen både var utsatt for gjennomgripende endringer og var den dominerende leverandøren av bilder, myter og forestillinger om det nasjonale. Samtidig førte hamskiftet i jordbruket fra 1850-årene til endringer i produksjon og arbeidsformer. Tidligere var naturalhusholdninger det dominerende trekket på bygdene, men fra midten av 1800-tallet ble gårdene mer spesialiserte, og husholdningene og driften ble preget av kjøpevarer og ferdige håndverksprodukter. Samtidig ble samferdselsektoren endret og eksponerte

bygdene for stadig mer kontakt med omverden. Bygda satt i mindre grad grenser for transport av varer og tjenester, og for de muligheter den enkelte hadde. Innboet på gårdene ble endret, og hjemmeproduksjonen ble både mindre viktig og utgjorde en mindre del av husholdningen. Gjenstander som før ble høyt verdsett, ble nå byttet ut med masseproduserte ting. Hamskiftet preget de ulike distriktene på ulike tidspunkter, men skjedde i et forrykende tempo når det først kom. Ikke bare forsvant en rekke gjenstander, men gårdene ble også bygd om, og gamle hus og driftsbygninger ble revet for å gjøre plass til mer tidsmessig bebyggelse (Hegard 1994:9-12).

Dette danner en viktig bakgrunn for innsamling av de gjenstander som den dag i dag dominerer ved folkemuseene. Kyst-, arbeider- og bykultur fikk ikke den samme oppmerksomhet, og ble i større grad oppfattet som en del av en internasjonal kultur som nå truet den eksisterende og nasjonale bondekulturen.

Hans Aall var bare 24 år da han ble den første lederen av Norsk Folkemuseum. Museets formål var tydelig avledet av behovet for å sikre den nasjonale bondekulturen som ble oppfattet som truet av samfunnsendringene, nemlig å sikre: "(...) det norske Folk Billedet af det Liv, som i de senere Aarhundreder har været ført i Norge, vores Fædres Bygningsskikke, Bohave, Husgeraad, Dragter o.s.v., kort i det hele taget det Milieu, hvori de bevægede sig" (Hegard 1994:11). Aall hadde også et klart instrumentelt mål om å øke allmennhetens interesse i landets og folkets historie for å vekke fedrelandskjærligheten (Hegard 1994:11).

I boken *Norsk Folkemuseum 1894-1919. Trek av dets historie* skriver han at bykulturen var noe andre tok seg av, mens hans virke var særlig orientert mot bondekulturen. "Bysamlingen" økte likevel disse årene, men det var hovedsakelig pga gaver fra Aalls egen slekt og vennekrets (Hegard 1994: 72). Det var viktig å komme raskt i gang, fordi den kommersielle interessen for norsk bondekultur var sterkt økende – noe som, i følge Aall, skapte en "Udplyndring af Landet" av utenlandske oppkjøpere (Hegard 1994: 37).

Hekta på ølboller? Museets første direktør Hans Aall ga den første gjenstanden til Norsk Folkemuseum i 1894 - en ølbolle fra Telemark datert 1713. Den fikk gjenstandsnummer NF.1894-0001. Siden samlet han inn flere hundre og nå er det flere tusen hos oss.

Foto:
Norsk Folkemuseum

et eget land, og den eliten som brakte uavhengigheten frem, var på vei til museet. Bygårder, bl.a. fra Oslo, ble flyttet til Bygdøy, og ikke minst flyttingen i 1938 av familien Colletts tidligere residens i Kirkegata 15, viser den posisjon vår egen nasjonale elite nå hadde fått i den nasjonale mobiliseringen omkring unionsoppløsningen. Collett-familien var en av de rikeste i Christiania og var del av eliten i Norge fra midten av 1700-tallet. Folkemuseet endret nå også sin innsamlingsstrategi. Tidligere hadde innsamlingene omfattet gjenstander fram til 1830. Tidslinjen ble forlenget fram til 1905, men gjenstandene skulle være innenfor nasjonale stilarter som dragestilen (Hegard 1994:78).

Da Hans Aall døde i 1946 etterlot han seg et museum med 140 gamle bygninger og bortimot 80 000 enkeltgjenstander (Hegard 1994: 12). Det er i dag ikke vanskelig å se at Aall var en viktig premissgiver for utformingen av Folkemuseet, selv om museet i tiden etter er utvidet med en egen samisk utstilling (1951), arbeiderboliger (for eksempel Enerhaugen på 1960-tallet), samt nye elementer fra kystkulturen, for å nevne noe.

FAGLIGE FELLESSKAP OG KRAV

Norsk Folkemuseum har en tydelig identitet som den viktigste samlingen av folkekultur i Norge. Utviklingen av museet og samlingene kan forstås som summen av valgene til de ansatte, men kan også forstås som resultat av faglige baserte normer som er etablert over tid: Hva som sitter i museumsveggene av kultur og tradisjon, normer og verdier. Dette kan ha utgangspunkt i måten museet ble etablert på, og hvordan ansatte har oppfattet formålet til museets virksomhet. Den felles identiteten som dermed ble skapt, kan også ha bidratt til å skape en kontinuitet i innsamlingsstrategiene. Den amerikanske sosiologen Lynn Zucker (1991) peker på at denne type kulturell formidling av organisasjoners identitet kan gi treghet i forhold til endringer, og bidra til å gjenskape og opprettholde strategier og faglige holdninger. En analogi her er debatten mellom vitenskapsteoretikerne Karl R. Popper og Thomas Kuhn. Ut fra vitenskapens logikk mente Popper at åpenhet, etterprøvbarehet og de faglige standarder som settes til kvalitet ga grunnlag for at vitenskapen hele tiden endrer seg gradvis (Popper 1963). Thomas Kuhn benyttet begrepsapparatet fra sosiologien for å vise at dette vitenskapsidealet langt fra alltid er riktig. Kunnskap handler også om makt, og de som har faglig hegemoni på et område vil forsøke å beskytte faget mot endringer. Først når de faglige posisjonene blir umulig å opprettholde skjer det endringer – og da på en gjennomgripende måte som endrer holdninger, faglige standarder og sammensetningen i fagmiljøene. Denne typen paradigmeskifter er kanskje mer knyttet til naturvitenskapene, men også i samfunns- og kulturfagene kan Kuhns beskrivelse av vegringer mot endring ha relevans (Kuhn 1962).

En annen måte å betrakte dette på er at staben ved Norsk Folkemuseum har vært en viktig del av faglige nettverk som omfatter en lang rekke andre museer og akademiske miljøer. De faglige metoder, krav og standarder som etableres innenfor disse nettverkene kan ha vært viktige, og til dels styrende, også for innsamlingsarbeidet. Grunnen er at museets ansatte vil ha en ori-

entering mot de nettverk hvor deres arbeid får anerkjennelse. Skal en kunne delta i disse faglige nettverkene må andre vurdere ens arbeid som verdifullt, og den fagligheten som eget arbeid representerer må derfor både holde et høyt nivå og være innenfor de normative standarder som finnes innenfor eget fag. Spredning av faglige dominerende oppfatninger kalles av de amerikanske sosiologene DiMaggio og Powell (1991) *normativ isomorfisme*. Etter deres oppfatning vil organisasjoner hvor enkeltfag dominerer, tendere sterkt til å følge det som er rådende faglige normer. Denne tendensen til faglig kopiering (isomorfisme) er ikke bare negativt. For mange yrker er dette kanskje mer åpenbart enn for andre: Hvem vil vel ønske å bli behandlet av kirurger som ikke føler en sterk faglig tilhørighet og stolthet? Selv om kultur- og kunsthistorikere ikke på samme måte står overfor kritiske valg som skal styres av krav til metode, er det all grunn til å tro at mange av de samme mekanismene også kommer til uttrykk her: Mange år med høyere utdanning og tilhørighet til museumsprofesjonen gir føringer på hvordan vi tenker og opptrer i forhold til vår yrkesutøvelse.

DET KAN OGSÅ BLI FOR MANGE TING

I Norsk Folkemuseums Årsberetninger fra 1894 og fram til 1956-61 finner vi detaljerte oversikter over gjenstandstilveksten ved museet og i de tidligste beretningene også hvem giverne er. Det blir i tillegg gitt subjektive vurderinger av gjenstandenes verdi.

I 1890-årene sliter det nye museet med økonomien. Lite kan settes av til innkjøp av gjenstander. Først i 1897 får museet et fast budsjett. Innsamling av gjenstander i *Bygderne* blir da igangsatt. Museets egne folk dro til "uberørte" Setesdal, og kom hjem med "fem hæstelas". (Norsk Folkemuseums Årsberetning fra 1897). Likevel følger noen år med trang økonomi, og frustrasjonen er stor: "Samlingerne kan derfor paa langt nær ikke opvise saa store Forøgelser, som det var ønskelig eller rettere paakrævet i et Aar, der vistnok stærkt har reduceret det Materiale rundt om i Bygderne, hvoraf vore Samlinger skal dannes" (Årsberetning 1899: 7).

I årene fremover kommer det inn en mengde gjenstander og bygninger fra de andre dalene, som Gudbrandsdalen, Hallingdal og Telemark. Det er gode tider for innsamling, selv om museet ønsker seg mer. Men siden museet har vokst, øker utgiftene til andre ting også, som til lønninger, husleie, varme m.m. Dette går utover gjenstandsinnsamlingen:

Tiden er nu ogsaa meget beleilig til Indsamling. Paa Grund af de daarlige Tider er Opkjøpernes Virksomhed for en stor Del standset og som en Følge deraf er Priserne dalende. Samtidig er Kjendskabet til Folkemuseets Virksomhed og Interessen for denne i de senere Aar blevet almindelig utbredt, saaledes at Folk, der eier Gamle Gjenstande, som de vil eller maa skille sig ved, fortrinnsvis ønsker at sælge til Museet og ofte venter paa at komme i Forbindelse med dette. Hva der imidlertid næsten helt hindrer Museet i med Kraft at tage fat paa dette Arbeide, er Mangelen på tilstræ-

kelige Pengemidler (Årsberetning 1901: 8).

Ellers kom det i årene framover inn en mengde gjenstander til *Kirkesamlingen* og den nyoppsatte *Fællesafdeling* med kjøkkentøy, tinnservice, ovner, sleder, seletøy, saler, musikkinstrumenter med mer. I 1902 er det også notert gjenstander til Byavdelingen, selv om Bygdeavdelingen fortsatt er mest viktig. Draktavdelingen i samlingen begynner nå å få et betydelig omfang, og Billedsamlingen er omtalt som en egen avdeling. I 1908 er det mange som gir leker til museet – det er nå en egen avdeling for lek, spill og underholdning.

I 1920-årene etableres en ny inndeling: Byavdelingen og de systematiske samlinger samt Bygnings- og bygdeavdelingen. Det kommer også mange nye gjenstander til "Landbruksmuseet". På 1930-tallet rant det inn med opptil 2 000 gjenstander og flere bygninger i året. Under krigen gikk det nedover med gjenstandsinnsamlingen, selv om innsamling av bygninger fortsatt var på samme nivå som på 1930-tallet. I 1956 bestod museets samling av i alt 79 325 gjenstander og 151 gamle bygninger. Veksten i antall gjenstander per tiår fram til 1956 var på godt over 10 000 gjenstander. På 1960-tallet var det et betydelig fall ned mot det halve. På 1970- og 1980-tallet gikk veksten opp til nivået før 1956. Dette skapte en uholdbar situasjon, fordi museet rett og slett ble fullt. Inntaksstopp kom på 1990-tallet, og den ordinære innsamlingen stoppet dermed nesten opp. Tilvekst av nye gjenstander kom isteden først og fremst som følge av overføringer fra andre museer. Det samme har vært situasjonen i det tiåret vi nå er inne i.

MYE VIL HA MER

Museene forvalter en materiell kulturarv, men er også en arena for formidling av historie. Våre utstillinger formes selvsagt av hva vi ønsker å fortelle, men også av hvilke gjenstandssamlinger vi har, og av hva vi kan få tilført av gjenstander utenfra. Folkemuseene var opprinnelig skapt for å berge en stor bredde av norsk folkekultur, og hadde derfor store innsamlingskampanjer under og etter etableringen av sin virksomhet. De faglige vurderingene av gjenstandenes relevans og kvalitet kan ha vært tidsbestemte og bestemt av hvilken faglig bakgrunn som dominerte blant de ansatte ved museene. Gjenstandssamlingene er nå viktige ressurser i vårt arbeid med nye utstillinger, selv om innsamlingsarbeidet i etterkrigstiden har gått tilbake: Mellom 1894-1949 ble det samlet inn 99 818 gjenstander, mens det i perioden 1950-2006 ble samlet inn 64 898. Fordi gjenstandssamlingen ble for stor i forhold til hva som var mulig å forvalte på en forsvarlig måte, ble det som sagt over innført "inntaksstopp" på 1990-tallet. Det ble da ikke lenger mulig å ha en åpen holdning i forhold til hva som skulle inn på museet. Hver enkelt gjenstand koster museet både tid og penger. Den må innføres i museets gjenstandsdatabase, konserveres og senere magasineres, om den ikke stilles ut på permanent basis. Med en så stor gjenstandssamling, sier det seg selv at behovet for lagerplass øker med årene og nødvendiggjør en nøye vurdering av hver enkelt gjenstand som tas inn til museet. Dette innebærer en målrettet innsamlings-

strategi, og med gjenreisinga av Wessels gate 15 i 2001 ble det åpnet for inntak av gjenstander til dette konkrete prosjektet, samtidig som det selvsagt innføres gjenstander i forbindelse med andre utstillingsprosjekter. Gjenstander som tas inn til museet i dag skal altså hovedsakelig på utstilling, de blir i sjeldnere grad tatt inn som ”redningsaksjon” for truede gjenstander. Dette vil sannsynligvis gjelde også i tiden fremover, og vil derfor kunne ha en viktig innflytelse på hvilke gjenstander museene vil hente inn.

Spørsmålet er så hva vi trenger og hva folk ønsker å gi. I arbeidet med Wessels gate 15 er det utstillinger som viser vår nære historie – boskikk gjennom de siste 140 år. Kravene til hva vi gjør, hva vi formidler og hvordan det formidles blir noe annerledes enn når vi lager utstillinger som skal gjenspeile forhold lenger tilbake i tid. Utstillinger er selvsagt representasjoner av fortiden, men fordi leilighetene i Wessels gate 15 viser en tid og sosiale situasjoner de fleste kjenner gjennom egne foreldres eller besteforeldres minner, så blir kravene til autentisitet sterke. Vi trenger derfor mer enn møbler og dekketøy. For å få det riktig trenger vi for eksempel rør, ledninger og de riktige kjøkkeninstallasjonene. Men ønsker folk å gi bort strømledningene eller sin gamle kjøkkenvifte? Ønsker folk å etterlate museene gjenstander de setter særlig pris på, eller er museene alternativer til loppemarkeder eller søppeldynga?

HVOR FÅR VI DET FRA?

Det er mange som henvender seg til Norsk Folkemuseum for å gi fra seg ting de enten har tatt vare på eller arvet. Motivene for å gi fra seg gjenstander er forskjellige. I tillegg er det endringer i hva som gis nå, i forhold til det som tidligere ble donert. Det at bondekunst og bondemøbler er høyt verdsatt i dag, gjør antagelig at museet nå får færre tilbud om ølboller enn før – og det er kanskje like greit, for vi har jo noen tusen allerede. Bygdetunenes oppblomstring har kanskje også bidratt til at vi får færre gjenstander fra distriktene og fra andre byer. Giverne forholder seg mer til sitt nærmuseum – ikke lenger til Norsk Folkemuseum. Det er først og fremst Osloborgerne som føler direkte tilknytning til Norsk Folkemuseum i dag.

Gjenstandene vi får tilbud om, kommer ofte fra de steder hvor folk ikke bor, men hvor ting blir satt tilside: Uthus, loft og bod. Den svenske etnologen Billy Ehn kaller dette *hjemmenes periferi* (Ehn 1988: 67). I tillegg kommer gjenstandene fra hjem som skal stykkes opp. Dødsfall eller fraflytting skaper grunnlag for oppgjør. Noen gjenstander vil arvinger eller andre ta med seg videre. Hvilke gjenstander dette er, er ikke bare avhengig av hvilken bruksverdi eller økonomisk verdi de representerer, men av hvilke minner og opplevelser som knyttes til gjenstandene.

Det høye volumet på møbelproduksjon og omløpshastigheten på gjenstander og møbler i norske hjem i etterkrigstiden, gjør at vi nå får mange tilbud om gjenstander fra denne perioden. Men hvilken type gjenstander får vi sjelden tilbud om i dag, og hvilke type gjenstander får vi mest tilbud om? Hvorfor går henvendelsene vi får til nettopp Norsk Folkemuseum og ikke til

Kuhlotang med kabel
innkommet til Norsk
Folkemuseum i 2002
etter etterlysning i
radioprogrammet
"Det fikser PI"

Foto:
Birte Sandvik
Norsk Folkemuseum

antikvitetsbutikker, bruktbutikker eller loppemarkeder?

Mange henvender seg til museene i forbindelse med loftsopprydning. Når de så begynner å grave, strømmer minnene på. Her ligger ofte gjenstander etter flere generasjoner, gjenstander som mange har vanskelig for å kaste. Når det gjelder dødsbo blir Norsk Folkemuseum oftest kontaktet etter at de fleste arvingene har forsynt seg. Det man selvsagt kan spørre seg om, er representativiteten i det som er igjen. Gjenstander som ingen liker eller har nytte av i dag og kanskje aldri har hatt nytte eller glede av, er kanskje heller ikke verdifulle for et museum.

De gjenstandene som fortsatt har en relativ høy bruksverdi, blir ofte forsøkt omsatt, gjennom bruktbutikker, som gir økonomisk gevinst til eieren, eller gjennom loppemarkeder som gir en gevinst for ulike lag og foreninger. De gjenstandene vi derfor oftest får tilbud om, er ting som har hatt høy bruksverdi, men som nå har mindre økonomisk verdi eller affeksjonsverdi. Mest typisk er gjenstander som er en integrert del av husholdninger, og som har representert store investeringer i sin tid: TV, vaskemaskin, kjøleskap, klesruller, vevstoler og soveromm møblement og spisestuemøblement i utallige deler. De siste årene ser vi konsekvensene av forbrukssamfunnet: Det som før var sjeldne og kostbare investeringer i hvitevarer og teknologi, gjøres nå svært oftere enn før. Dette gjør at loppemarkeder og museer kunne drukne i slike gjenstander hvis vi ville. Det vil vi ikke, og isteden gir dette utfordringer for renovasjonsetaten.

Som før er det altså slik at tingene i stor grad kommer fra opprydninger i loft

og kjeller. Som før må vi også kjøpe inn noen gjenstander som vi har særlig behov for. En ny utfordring er den vi møter fra forbrukssamfunnet. Om-løpshastigheten på gjenstander i hjemmene har økt betydelig. Siden vi ikke ønsker å drukne i gjenstander, risikerer vi at svært mye av det som nå kunne ha vært interessant, havner på søppeldynga.

ARV, ELLER EVIG LIV PÅ MUSEUM?

Museene får ofte gjenstander som av giverne ikke oppfattes som å ha en høy bruksverdi. Tingenes bruksverdi kan, som hos den britiske sosialantropologen Michael Thompson (1979), oppfattes som *flyktig*. Av og til får likevel museet gjenstander som har høy og varig verdi. Dette er for eksempel kunstobjekter eller gjenstander som ellers ville vært del av private samlinger. Vi får også ofte gjenstander hvor giverne er usikre på deres verdi. Dette er gjenstander som ikke lenger har denne flyktige og situasjonsavhengige verdien som er knyttet til bruken av dem, og som giverne heller ikke kan forbinde noen varig verdi ved utover dette flyktige. Slike gjenstander blir fort skrot, som både Thompson (1979) og Ehn (1988) påpeker. For oss er likevel slike gjenstander ofte gull verdt. Gitt den konteksten museene setter gjenstandene i, blir deres verdi forandret fra å være skrot til å ha varig verdi – fordi vi gjennom dem kan formidle vår historie. Er det andre enn oss som vil ha kuhlotenger eller gamle soilrør?¹

De fleste ønsker at møbler og gjenstander av en viss verdi skal gå i arv til neste generasjon – at de forblir innen familien. Men om de virkelig forblir innen familien, er avhengig av faktorer som for eksempel en gjenstands affeksjonsverdi, økonomiske verdi, estetiske verdi, mote, og arvtagers generelle interesse for å ta vare på gamle ting. Det er ikke alltid det mest verdifulle man gjerne vil overta. Man kan ha spesielle minner knyttet til en gjenstand som andre ikke har. Det er dette som kalles *affeksjonsverdi*. Ting bidrar til å knytte fortid og nåtid sammen. Affeksjonsverdien kan også endre seg over tid ved at ny mening legges til eller forsvinner helt. Motens konjunkturer, arvtagers livsfase – hva vi synes er fint eller sjarmerende på et bestemt tidspunkt i livet, kan også, og oftest ubevisst, være bestemmende for en gjenstands affeksjonsverdi. Gjenstander uten nytteverdi i dag kan likevel ha høy symbolverdi. Et godt eksempel er den gamle, dekorerte symaskinen. Den er liten, dekorativ og har høy overlevelsesalder. Den har også en klar kjønnsverdi og forteller mye om kvinners arbeid med klær og tekstiler før masseproduksjonens tid.

Likevel: Gjenstander med klare funksjonelle verdier har større sjanse for å gå i arv enn de med liten bruksverdi. Av eldre ting kan dette være stilmøbler i eksklusive tresorter som mahogni, eik og, etter hvert også, teak, sølvtøy, smykker, billedkunst og gamle bøker. Mange eldre mennesker som ønsker å gi gjenstander til museet, er bekymret for dagens ”bruk-og-kast-mentalitet”. De tror det er lite sannsynlig at deres arvtakere kommer til å ta vare på tingene for ettertiden. Mange føler seg forpliktet av slekten til å ta vare på gjenstandene for fremtiden. Hvis det ikke lar seg gjøre, får man kanskje

lettere samvittighet ved å gi gjenstandene til et museum som man vet vil ta vare på dem, i beste fall også slektshistorien bak gjenstanden. Gjenstanden er dermed sikret et evig liv.

En gjenstand kan også være ladet med mye symbolikk som kan overføres til neste generasjon. Dette kan oppfattes på to litt forskjellige måter. For det første kan gjenstander ha en direkte og fortellende betydning. Mange av oss har noen konkrete og viktige historier i våre liv som også noen spesielle gjenstander hører hjemme i. På denne måten har gjenstander, ifølge den amerikanske sosialantropologen Sherry B. Ortner, en *summerende betydning* (Ortner 1973:1339). De representerer noen viktige hendelser eller situasjoner som vekkes og holdes i live gjennom gjenstandene. For det andre er det gjenstander som vi bruker og som opprettholder en praksis som er viktig for oss. Ortner kaller dette gjenstandenes *elaborerende betydning* (Ortner 1973:1339). For mange er julen utenkelig uten pepperkakeformene vi benyttet som barn. De gir oss en følelse av fellesskap og kontinuitet som vi fanger gjennom bakingen og forberedelsen til høytiden. Vi kan selvsagt jukse litt og bytte ut de gamle pepperkakeformene, men mange vil nok ønske å holde på de gamle så lenge som mulig.

Den svenske etnologen Orvar Löfgren mener at det finnes gjenstander som ikke bare er viktig for enkeltpersoner, men som kan uttrykke og syntetisere stilarter og formmessige uttrykk for en hel periode (Löfgren 1990:200). Stolen ”Syveren”, designet av Arne Jacobsen, kan være en slik gjenstand. I det moderne konsumsamfunnet har likevel dette brutt helt sammen. ”Syveren” fra 1955, som var et uttrykk for 1950-60-tallets modernitet, står ofte i dag ved nyproduserte Ikeabord. Kommer du i skade for å kjøpe de opprinnelige ”Syverne”, vil du fort oppdage at bordet er for høyt i forhold til stolene. Bortsett fra dette er de nye stolene helt de samme, som stilikonet fra 1950-tallet. Sagt med andre ord – det er vanskelig å tenke seg at vi i dag vil kunne finne gjenstander som vil syntetisere og uttrykke vår tid like tydelig. Det eneste unntaket fra dette vil kanskje være bruken av helt nye typer materialer, som vi ser på kjøkken og bad. Det mest typiske for 2000-tallet, er kanskje den hengende doen med innebygde sisterner og stålborstede hvitevarer? Dette gir noen særlige utfordringer når vi skal vise representasjoner av moderne husholdninger: Særpreget forsvinner når siste skrik er at alt er lov!

FIRE UTVALGTE HJEM I WESSELS GATE 15

Under vil jeg vise hvordan vi benyttet museets egne samlinger og selv samlet inn gjenstander til fire av leilighetene som skulle innredes i forbindelse med prosjektet Wessels gate 15.

Formålet er å vise hvilke muligheter og begrensninger som finnes i den gjenstandssamlingen vi selv har, og samtidig vise hvordan vi kan skape en troverdig formidling av leve- og boforhold gjennom målrettede innsamlinger.

Det er ulike strategier som benyttes. Av og til har vi den informasjonen vi trenger – ved bruk av museets egen samlinger og faglige kompetanse kan vi skape representasjoner av interiører for enkelte sosiale grupper. Av og til får

vi det vi trenger – gjennom hele dødsbo kan vi gjenskape hvordan enkeltpersoner har bodd, nær sagt ned til den minste detalj. Men av og til er vi avhengig av andres fortellinger om seg selv og bidrag utenfra – og går samarbeidet godt makter vi å skape prosjekter som på en autentisk måte viser boskikk slik den faktisk har vært.

Hittil er det innredet fem leiligheter og en hybel i Wessels gate 15.² I mai 2006 åpnes enda en leilighet: ”Teak, TV og tenåringer – 1965” og i 2008 åpnes ”Et hjem for moderne mennesker – 1930”.

Gunda Eriksens hjem – 1950

Gunda Eriksen hjem, som det framstår på Norsk Folkemuseum, er frosset i år 1950. Men det er på ingen måte et typisk etterkrigshjem. Innredningen er et produkt av 1920- og 30-tallet, da hjemmet ble skapt. Det har også tydelige røtter i en boskikk som går lenger tilbake i tid. Leiligheten gir derfor et bilde av hvordan fortid og nåtid samspiller i måten et hjem er utformet (Rapport Gunda Eriksen leilighet 2002).

Hjemmet til Gunda er et autentisk bo. Gjenstandene har tilhørt henne og har samme innbyrdes plassering som da Gunda forlot sitt hjem for siste gang. Dette gjør Gundas hjem spesielt troverdig for publikum. Det inneholder typiske trekk ved arbeiderklassens boskikk kombinert med gjenstander av en svært personlig karakter. Skulle Norsk Folkemuseum konstruert et arbeiderklassehjem ville vi ikke foretatt et tilsvarende utvalg av gjenstander. Et privat hjem inneholder alltid overraskende og ”utypiske” elementer.

Gunda Eriksen hadde ingen arvinger, og innboet har derfor ikke vært utsatt for et arveoppgjør. Både store og små gjenstander, verdifulle og verdiløse med fortidens og nåtidens øyne, ble med på flyttelasset til museet på Bygdøy. Men noen gjenstander manglet, f. eks radioen og bestikket, samt den faste innredningen i leiligheten, som kjøkkenbenk, utslagsvask m.m.

Ved innlemmelsen av Gunda Eriksens hjem i Norsk Folkemuseums samlinger, ervervet museet et unikt innbo, med gjenstander fra mellomkrigstidas hverdagsliv, som tidligere ikke fantes så komplett i museets samling. Det ville vært en bortimot umulig oppgave for oss å få tak i alle de små hverdagstingene et hjem består av, og det blir vanskeligere jo lengre bak i tid man går. Hvis ikke museet hadde tatt i mot dødsbo som Gundas, ville museet kun bestått av konstruksjoner forankret i den faglighet som til enhver tid preger oss som arbeider her.

Et pakistansk hjem i Norge – 2002

Denne leiligheten er en konstruksjon av et pakistansk hjem i Norge. Her var ikke samlingen av ølboller på museet til stor hjelp, og ingen av gjenstandene i denne leiligheten er fra museets egen samling.

Vi tok utgangspunkt i leiligheten til én bestemt familie på Tøyen i Oslo, og ønsket å innrede leiligheten så lik deres som mulig. Familien var ikke tilfeldig valgt. De hadde tidligere deltatt i et prosjekt med Norsk Folkemuseum, og hadde åpnet dørene til sitt hjem før. Vi gjorde intervjuer og fotodoku-

Gunda Eriksens spisestue i Wessels gate 15, Norsk Folkemuseum.

Foto
Anne-Lise Reinsfelt
Norsk Folkemuseum

Stuen i
"Et pakistansk hjem
i Norge" i Wessels
gate 15 på Norsk
Folkemuseum.

Foto:
Anne-Lise Reinsfelt
Norsk Folkemuseum

menterte deres hjem. Samtidig fotodokumenterte vi også andre pakistanske hjem som sammenligningsgrunnlag. Innsamlingen av gjenstander har vært i samråd med den pakistanske familien. Alle gjenstandene i leiligheten slik den fremstår i dag, er godkjent av familien. Flere av gjenstandene er gaver fra deres hjem. Ellers gikk vi "samshopping": Vi gikk på shopping med eller i samråd med familien ut fra samtaler om hva de selv ville valgt å kjøpe.

Leiligheten består av dagligstue, soverom, døtrenes rom, kjøkken, bad og entré. Det mest spennende i interiøret er kanskje sammensetningen av nye og gamle gjenstander – norske og pakistanske. Flere av de norske tingene er kjøpt brukt. Mange er fra 1970- og 1980-tallet, og kanskje ikke blant de mest ettertraktede objektene for nordmenn i bruktbutikker og på loppemarkeder. Enkelte av de mer viktige gjenstandene, som senger, var nyinnkjøpte, og vi gikk til de butikkene som familien pekte ut og kjøpte like.

Hvitevarene er også i hovedsak fra 1980-tallet. Det mest iøynefallende på det lille kjøkkenet er kanskje den store fryseren, som også fungerer som kjøkkenbenk. Den beskrives som uunnværlig i de fleste pakistanske hjem, og vitner om både nøysomhet og viktigheten av at familien samles om måltidene. Pyntegjenstander og lamper er i all hovedsak pakistanske – innkjøpt i Pakistan eller i pakistanske butikker på Grønland i Oslo.

Det er få nordmenn som har vært hjemme hos en pakistansk familie i Norge. Med denne leiligheten kommer vi nært innpå livet deres. Den autensitet som ligger i at det hele er kvalitetssikret av en pakistansk familie, gjør

opplevelsen mer riktig og rikere for de som kommer og ser.

Ein ny heim i ei ny tid – 1905

Innredningen av denne leiligheten er en ren *konstruksjon* hvor vi primært brukte museets egne gjenstander. Innredningen av leiligheten har ikke grunnlag i et konkret hjem eller en familie som har eksistert i det virkelige livet. Dette er et idealhjem mange kunne ha ønsket å bo i, men som kanskje få eller ingen faktisk bodde i på denne tiden. Med bakgrunn i faktiske forhold i perioden omkring 1905 er det konstruert en familie som skal bo i leiligheten, samt konstruert en historie omkring denne familien. De har gitte kulturelle og politiske holdninger og interesser, i tråd med nasjonale bevegelser i tiden omkring århundreskiftet.

Her er det de fleste av gjenstandene fra museets egen samling. Konstruksjonen er på grunnlag av samtidige kilder som fotografier, priskuranter, samtidsliteratur, med mer. Den nye hjeminnredningsstilen og de nye boidealene rundt århundreskiftet, som brøt med den gamle bosikken, var viktig å få fram, bl.a. med utgangspunkt i den svenske forfatterinnen Ellen Keys lille bok *Skönhet för alla*, som kom ut på nynorsk i 1903 med den treffende tittelen *Gjer heimen din fager*.

Innredningen av 1905-leiligheten er en konstruksjon basert på en valgt fortelling og et generelt kildegrunnlag, men med en del *autentiske* elementer i den faste innredningen. Eksempler på dette er salongmøblementet i dragestil som ble kjøpt av en familie i Ålesund etter bybrannen i 1904, konfektstål fra en familie som faktisk bodde i nettopp denne leiligheten i Wessels gate 15 fra 1905 og framover, og hele spisestuemøblementet som har tilhørt en nygift skipskaptein og hans frue i 1905. Målet har vært langt på vei å gi et *realistisk* og *helhetlig* bilde av et hjem i 1905 slik det ville fortone seg når det var nyinnredet.

Møblene i leiligheten er altså hovedsakelig fra museets samlinger, men noen gjenstander er nyanskaffet, som enkelte av bøkene i bokhylla, noen enkelte parafinlamper og sengene. Vi hadde størst problemer med å få tak i gjenstander til kjøkkenet. Som hos Gunda Eriksens leilighet var dette ting som tidsriktig utslagsvask, kraner og rør – ting som vanligvis ikke har blitt tatt vare på. Denne leiligheten inneholder heller ikke alle småtingene vi finner i de mer autentiske leilighetene i gården, som hos Gunda, den norsk-pakistanske familien og i Bonytt-hjemmet. Dette har å gjøre med et langt tynnere kildegrunnlag for å konstruere slike detaljer, både med hensyn til fotografier (interiørfoto av hverdagsrom er sjeldne) og gjenstandsrikdom.

Bonytt-hjemmet – 1979

Denne leiligheten framstiller et virkelig hjem i Wessels gate 15, slik det ble avbildet i interiørmagasinet *Nye Bonytt* i 1979. Med utgangspunkt i reportasjens mange fotografier og beskrivelser er leiligheten tilnærmet nøyaktig gjenskapt slik den var. For å få dette til var det nødvendig med et tett samarbeid med de tidligere leietakerne interiørarkitekten Tove Kvalstad (f.1948) og

Dagligstuen i "Ein ny heim i ei ny tid" i Wessels gate 15, Norsk Folkemuseum.

Foto:
Anne-Lise Reinsfelt
Norsk Folkemuseum

arkitekten Ola Ulset (f.1947). I 1976 flyttet de inn i sin leilighet, som hadde et areal på omkring 115 m². Det tok dem to år å få leiligheten til å bli et still hjem klar for presentasjon i *Nye Bonytt*. Siden den gang har de flyttet på seg. I deres nye hjem passet ikke alle gjenstandene fra 1970-tallet. Noen møbler var fortsatt i bruk – og alle bildene var på deres nye vegger. Men mange gjenstander lå fortsatt lagret i loftsboden – urørt siden flytting til ny leilighet i 1983. Et særdeles godt samarbeid med informantene Tove og Ola, førte etter hvert til at nesten samtlige gjenstander i leiligheten har tilhørt dem – noen som donasjon, andre som kjøp fra ekteparet.

Kun én av gjenstandene ble hentet fra museets egen samling: En klave som opprinnelig ble brukt til å binde fast kuer med. I Tove og Olas kjøkken hang

den i 1979 som en pyntegenstand og bondeantikvit. Nå er den flyttet til mer passende omgivelser, til en hytte på fjellet – hvor det kanskje t.o.m. er noen kuer å binde fast. Tove og Oles klaver er dermed et sjeldent eksempel på en gjenstand som har gått fra å ha kun affeksjonsverdi til på ny få verdi som bruksgjenstand! Et stort problem var det heller ikke for Norsk Folkemuseum, siden vi har nok av klaver fra før i museets samling. Det er dårligere stelt med Ikea-produkter fra 1970-tallet. Disse er også vanskelige å få tak i. Det er ikke bare-bare å få tak i en hel og fortsatt fungerende sofagruppe med navnet Pix fra 1978 med modulstoler i svart stofftrekk. Mangt er blitt sagt om sofaer fra Ikea, også at de går i stykker.

SAMMENFATNING

Pix-stol fra Ikea i Bonythjemmet 1979 i Wessels gate 15, Norsk Folkemuseum.

Foto:
Anne-Lise Reinsfelt
Norsk Folkemuseum

Innsamling av gjenstander er en viktig del av folkemuseenes virksomhet. I denne artikkelen er det vist at det ikke er helt tilfeldig – verken det vi ønsker å samle inn eller hva folk ønsker å gi. Av og til får vi akkurat det vi vil ha og gjenstander som har høy verdi. Ofte er museene likevel konkurrenter med loppemarkedene om gjenstander som av mange oppfattes som skrot. Deres flyktige bruksverdi er redusert til nesten null, og det kan være vanskelig å se for andre enn museene at det er gull som faktisk glimrer bak det som fremstår som umoderne og lite funksjonelt. For å skape den autentisitet vi var ute etter i Wessels gate, konkurrerte vi også med søppelfyllinga. Gamle kloakk-rør er vanskelig å omsette på ny – og det er kanskje bare museene som vil kunne gi slike gjenstander et forlenget liv. Slike totalt verdiløse gjenstander er også vanskelig å få tak i. Noe av det vi slet mest med i Wessels gate-prosjektet, var å få tak i en kuhlotang. En slik tang har ingen bruksverdi i dag, og har kun varig verdi for en nokså kresen og liten gruppe samlere. Paradoksalt nok er det derfor de minst ønskede gjenstandene blant folk flest som hos oss skaper høyest arbeidsinnsats og størst ressursbruk. Dette kan være verdt å huske på neste gang noen av dere drar for å kaste vinyl- eller linoleumsgulv i containeren for spesialavfall på den kommunale fyllinga.

I arbeidet med utstillinger som de i Wessels gate 15, kan vi bare i begrenset grad nyttiggjøre oss våre egne samlinger. Vi må isteden gå aktivt ut, møte vårt publikum og engasjere dem i de prosjektene vi arbeider med. Utfordringene er at de gjenstandene vi ofte er ute etter, bare finnes de stedene i boligene hvor folk ikke frivillig ferdes – innerst på loftet, nederst i kjelleren eller helt ute i boden. I hjemmenes periferi finnes ofte godbitene som trengs for å rekonstruere hjem fra våre nære fortid. I tillegg finnes disse i de forlatte hjemmene: I dødsboene eller i hjem som skal flyttes fra. Da stiller vi, og gir nytt liv til helt forlatte ting.

Samtidig har våre samlinger en unik og viktig betydning i fremstillingen av norsk historie og kultur. Gjennom våre innsamlinger til nye utstillinger utvides også gjenstandssamlingene, og vi får et rikere grunnlag for å gå i gang med nye prosjekter.

I arbeidet med Gunda Eriksens leilighet hadde vi nesten alt fra før. Hennes leilighet er preget av bruksgjenstander med lav økonomisk verdi – men til dels høy affeksjonsverdi. Dette er typisk gjenstander som ofte tas vare på av slektninger eller kastes. Hvis Gunda hadde hatt barn, er derfor langt fra sikkert at museet hadde hatt mulighet til å gjenskape dette hjemmet. I tillegg fikk museet her gjenstander som det muligens ellers ikke ville samlet inn, fordi innsamlingsstrategiene nok var styrt etter å få inn ting som skulle representere mer enn vise hvordan folket levde. Det å få inn gjenstander som kunne supplere det som fantes i leiligheten var enkelt – kanskje fordi det vi trengte var gjenstander som nå har lav affeksjonsverdi, men som tidligere har hatt klare bruksfunksjoner i hjemmene.

I arbeidet med leiligheten til pakistanerne, var vi i samme type situasjon som med Gunda Eriksens leilighet. Gjenstandene i denne leiligheten har ikke nødvendigvis høy økonomisk verdi, men er ennå såpass moderne og

med en bruksverdi som gjør at de omsettes. Noen av gjenstandene fikk vi, mens mange ble kjøpt på loppemarkedene. Om noen år vil kanskje mange av gjenstandene bli vanskelige å få tak i – kanskje vel så vanskelig som de vi har i Gunda Eriksens leilighet. I arbeidet med den pakistanske leiligheten var det nødvendig med en stor grad av ydmykhet, fordi det her var andre som visste bedre enn oss hva som skulle til: Vi var i stor grad avhengig av informanter fra det norsk-pakistanske miljøet, og avhengig av å få inn gjenstander som passet til dette.

I Norskdømmshjemmet viste vi primært en representasjon av et ideal, men forsøkte samtidig å knytte denne til hvordan en spesiell gruppe mennesker levde rundt århundreskiftet. Fra denne perioden har museet mange gjenstander. De har ofte en høy økonomisk verdi, og ville nå antagelig være vanskelig tilgjengelige for museet. De supplerende gjenstandene var tekniske apparater, lys, strøm, vann med mer. Disse fikk vi hånd om gjennom målrettede henvendelser, og gjenstandene hadde nå lite igjen av de høye økonomiske verdiene de hadde da de ble installert i denne type leiligheter omkring 1905.

Bonythjemmet var noe annerledes. Her var vi i den situasjon at det fantes bilder av hvordan alt hadde vært i leiligheten, og vi kunne lage en rekonstruksjon basert på et tett samarbeid med de som tidligere hadde bodd i leiligheten. Vi hadde nær sagt ingen av gjenstandene fra før av i vår egen samling.

Arbeidet med Wessels gate 15 viser også at Folkemuseet kan engasjere: Det var stor interesse og stor giverglede. Spørsmålet er om dette også viser en endring i museets innsamlingsstrategi. I stedet for å samle inn gjenstander for sikkerhets skyld, samler vi inn gjenstander for å skape utstillinger. Disse gjenstandene blir så en del av vår samling som utgjør en nasjonal arv og ressurs for fremstilling av vår historie og materielle kultur.

LITTERATUR

Bing, Morten, Sandvik, Birte og Kjos, Torgeir 2002: *Rapport Gunda Eriksens hjem*, Norsk Folkemuseum.

Bing, Morten, Halvorsen, Kari-Bjørg Vold, Sandvik, Birte og Kjos, Torgeir 2002: *Rapport Ein ny heim i ei ny tid*, Norsk Folkemuseum. Upublisert.

Ehn, Billy 1987: Skrot, skröp och sopor. Onjutbara meningslösheter? Arnstberg, Karl-Olov (red.) *Gjenstand og museum*. Nordisk konferanse, Lillehammer. Konferanserapport.

DiMaggio, Paul J og Powel, Walter 1991: The iron cage revisited: Institutional isomorphism and collective rationality in organizational fields. DiMaggio og Powel (red): *The new institutionalism in organizational analysis*. University of Chicago Press.

Hegard, Tonte 1994: *Hans Aall – mannen, visjonen og verket*. Norsk Folkemuseum.

Holm, Christian Hinze og Linde, Kirsten (red.) 2004: *Ja vi elsker ting! En artikkelsamling om gjenstander ved museene i Akershus*. Bonytt. Oslo.

Krog, Rønnaug Wergeland 1996: *Den forunderlige loppemarkedskulturen. Loppemarkeder i Oslo i dag*. Hovedfagsoppgave i etnologi, IKS, UIO.

Kuhn, Thomas 1962: *The structure of scientific revolutions*. University of Chicago Press.

Löfgren, Orvar 1990: Tingen och tidsandan. Arvidsson, Alf, Genrup, Kurt, Jacobsson, Roger, Lundgren, Britta och Lövkrona, Inger (red.): *Människor och föremål. Etnologer om materiell kultur*. Stockholm.

Ortner, Sherry B 1973: *On Key Symbols*. American Anthropologist, 75.

Popper, Karl R 1963: *Conjectures and refutations. The growth of scientific knowledge*. London

Thompson, Michael 1979: *Rubbish Theory. The creation and destruction of value*. Oxford, Oxford University Press

Zucker, Lynn 1991: *The role of institutionalization in cultural persistence*. University of Chicago Press.

Årsberetninger og Årsmeldinger, 1894-1961, Norsk Folkemuseums arkiv.

NOTER

- 1) En kuhlotang er en spesialtang for bøying av aluminiumsmantlet installasjonskabel (innendørs elektrisk anlegg fra 1930-tallet og framover), et soilrør er et avløpsrør i støpejern.
- 2) "Vaskekonen Gunda Eriksens hjem - 1950", åpnet september 2001. "Ein ny heim i ei ny tid - 1905", åpnet november 2002. "Et pakistansk hjem i Norge - 2002", åpnet juni 2003. "Bonytt hjemmet - 1979", åpnet juni 2004. "Alvhilds hybel - 1982", åpnet februar 2004. "Et Dukkehjem - 1879", åpnet november 2005.

This article discusses the factors that provide some artefacts eternal life in museums, while others end up in commercial markets, in flea markets or are passed down (as an inheritance) within a family.

The point of departure for this article is my own contribution in assembling several time specific interiors in a block of flats that was moved from downtown Oslo to the museum in 2001. Even though Norsk Folkemuseum - Norwegian Museum of Cultural History - has an extensive collection of artefacts, we had to put together new collections for these flats and exhibitions which now are open to the public.

Norsk Folkemuseum has not to any great degree collected artefacts from our contemporary history or from urban areas. One reason is that any collecting of artefacts in the middle of the 1990's was halted due to the museum's storages simply being full. Other reasons can be found in the museum's own history and the type of expertise found at the museum. In this article, the writer uses approaches from different sociologists who have looked into what constitutes continuity and expertise within institutions.

The museum faces some extraordinary challenges when putting together time specific homes from the 19th and 20th centuries. For instance, recreating the lighting of a 19th century home and getting hold of lamps and heating systems is not hard. But getting people to give us their old electric wires is a whole different story. These are things that people regard as rubbish, which they want to throw away as they replace them with new wires. However, what is rubbish to people, is of great value to us. In the article, views from Swedish and British art historians have been included to illustrate the different values an artefact may have, and also the varying amounts of value given an artefact in its various stages of life. In fact, different ways of valuing ensures that some objects are passed on within the family, other objects are resold and some are discarded.

The work with the homes in Wessels gate 15, has sparked the interest of a large public: People have been, and still are, eager and happy to donate artefacts to our collection, and the interest they show is overwhelming. The public response we create by collecting new artefacts to these exhibitions is very important for the support the museum receives. At the same time the new artefacts are a part of our collection that constitutes a national heritage and a resource for the portrayal of history and of material culture. Who else would take care of old wires?